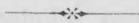

Suomen Eduskunnan Pankkivaltuusmiesten

KERTOMUS

Eduskunnan Pankkivaliokunnalle

vuodelta 1909.

Helsingissä 1910,
Suomalaisen Kirjall. Seuran Kirjapainon Osakeyhtiö.

Europaan rahamarkkinain pääpaikoissa oli erittäinkin alkupuoliskolla vuotta 1909 runsaasti saatavissa liikenevää pääomaa, minkä johdosta diskontokorko Ranskassa pysyi muuttumattomana 3 0/0:ssa, Saksassa alennettiin 4:stä 3 1/2 0/0:iin ja Englannissa, oltuaan tammikuussa korotettuna 3 0/0:iin, maaliskuussa jälleen aleni 2 1/2 0/0:iin. Syyspuolella markkinat Saksassa kireytyivät ja Englannissa tuntui niillä Yhdysvaltain suuresti lisääntynyt kullantarve. Korkomäärät Berlinissä ja Lontoossa nousivat senvuoksi 5 0/0:iin, mutta alenivat jälleen joulukuussa 4 1/2 0/0:iin Lontoossa sekä tammikuussa kuluvana vuonna 3 1/2 0/0:iin Lontoossa ja 4 1/2 0/0:iin Berlinissä. Ruotsissa ja Tanskassa on alin diskontokorko vuonna 1909 ollut 4 1/2 à 5 0/0, Norjassa helmikuusta saakka 4 1/2 0/0.

Niiden vakavain järkytysten jälkeen, mitkä 1907—08 vuoden rahapula oli aikaansaanut taloudellisessa elämässä, on palaus säännöllisiin oloihin tapahtunut vain hitaasti. Erittäinkin teollisuuteen kuuluvilla aloilla on jatkuva liikatuotanto ja huomattava pidättäytyminen pääomain sijoituksesta ehkäissyt yritteliäisyyttä.

Nämät seikat yhdessä muiden asianhaarain kanssa vaikuttivat luonnollisesti myöskin niissä tilaisuuksissa, jolloin suomalaiselta taholta esiinnyttiin lainanhakijana Euroopan pörseissä. Kun emissionkurssit niistä 3 1/2 0/0 ulkomaisista lainoista, jotka Suomi otti vuosina 1889—1903, vaihtelivat 95,5 ja 99,75 0/0:n välillä ja 3 0/0 laina vuodelta 1898 saatiin 97,75 0/0:iin, oli emissionkurssi siitä 4 1/2 0/0 valtiolainasta, joka 45 miljoonan markan nimellisarvoon pitkien neuvottelujen jälkeen päätettiin joulukuussa 1908 ja saatiin nostaa tammikuussa 1909, ainoastaan 92,5 0/0. Ja niistä seitsemästä yhteensä 57,7 miljoonan markan nimelliseen määrään nousevasta lainasta, jotka erinäiset kiinteistöpankit ja kaupunkikunnat vuonna 1909 ottivat ulkomailta, oli emissionkurssi yhdestä kun-

Johtava kat-
saus raha-
markki-
noihin.

nallisesta 5 miljoonan markan suuruudesta 5 % lainasta 99,75 %, toisista 4 1/2 % lainoista 92,5 à 95,5 %.

Se tuntuva määrä ulkomaista pääomaa, joka täten tuotiin maahan, vaikutti että jo 1908 vuoden myöhemminä kuukausina havaittavaa huojennusta rahanniukkudessa maassamme edelleen jatkui, ja Suomen Pankin asema salli, että Pankin huhtikuussa vuonna 1908 yhden vuoden ajaksi metallisen kassan vahvistamiseksi ulkomaalta ottamaa 10 miljoonan markan kassakreditiviä ei tarvittu uudistaa. Tämän ohessa Pankki huhtikuussa saattoi alentaa korkomääriänsä 1/2 %:lla, minkä kautta sen alin diskontokorko aleni 5 %:iin.

Kumminkin jatkui pääoman kysyntää suuresti. Tosin saatiin ylimalkaan hyvä vuodentulo ja panot yksityispankkeihin lisääntyivät jonkun verran lähinnä edellisiin vuosiin verraten. Mutta panot säästöpankkeihin olivat pienemmät kuin otot ja tärkeät haarat maan teollisuudesta työskentelivät edelleen huonoissa liikeoloissa, sillä aikaa kuin rakennustoiminta kaupungeissa ja niiden ympäristössä pysyi vilkkaana. Suomen Pankin korkomäärät eivät sen vuoksi enää alentuneet ja yksityisten pankkien korkein talletuskorko pysyi, samoin kuin säästöpankkien talletuskorko, vuoden kuluessa muuttumattomana 5 %:ssa.

Suomen Pankin lainananto on vuoden kuluessa jonkun verran vähentynyt. Pankin perimättömät saamiset, joiden määrä vuoden alussa nousi 78,3 miljoonaan markkaan, mistä 8,3 miljoonaa markkaa oli yksityispankeille myönnettyistä lainoista ja rediskontatuista vekseleistä, nousi 31 päivänä joulukuuta 71,9 miljoonaan markkaan, josta 6,1 miljoona markkaa yksityispankeilta. Että liikkeessä olevien setelien määrä, oltuaan vuoden aikana keskimäärin 88,4 miljoonaa markkaa ja tammikuun keskivaiheella ainoastaan 82,1 miljoonaa markkaa, joulukuun viimeisenä päivänä nousi aina 111,6 miljoonaan markkaan, riippui viime mainitun kuukauden jälkipuoliskolla seteleissä tapahtuneesta suuresta maksusta valtiolle sen pano- ja otto-tililtä.

Pankin varat ulkomaan rahan obligatsioneissa sekä ulkomaisissa kontokuranteissa ovat kysymyksessä olevana vuonna lisääntyneet 41,4 miljoonalla markalla ja Pankin setelinannon vakuutena oleva arvovastine 33,4 miljoonalla markalla. Samaan aikaan on yksityispankkien ulkomaisten saatavien ja ulkomaan rahalle asetettujen vekselien yhteenlaskettu määrä noussut 22 miljoonalla markalla.

Eduskunnalle lähettämässään kirjelmässä 3 päivältä Suomen Pankin ohjesääntö. huhtikuuta 1908 esittivät Pankkivaltuusmiehet että korkein määrä, minkä verran Suomen Pankin liikkeessä olevat setelit Pankin ohjesäännön 18 §:n mukaan saavat nousta Pankin setelinanto-oikeuden vakuutena olevaa arvovastinetta suuremmaksi, korotettaisiin 40 miljoonasta 50 miljoonaan markkaan, eli 10 miljoonaa markkaa, sekä että korkeinta määrää lainaa tahi krediittiä, mikä metallikassan vahvistamiseksi saadaan ulkomailta ottaa, korotettaisiin 10 miljoonasta markasta 20 miljoonaan markkaan eli myöskin 10 miljoonaa markkaa. Nämä ehdotukset eivät tulleet loppuun käsitellyiksi edellisillä, mutta uudistettiin ja hyväksyttiin jälkimmäisillä valtiopäivillä sanottuna vuonna. Koska ne syyt, mitkä aiheuttivat Pankkivaltuusmiesten edellään mainitut esitykset ohjesäännön muuttamisesta, edelleen ovat olemassa, olisi Pankille tärkeätä että Eduskunnan päätös tästä asiasta pikimmiten saisi Keisarin ja Suuri-ruhtinaan vahvistuksen.

Myöskin siinä ehdotuksessa Suomen Pankin uudeksi ohjesäännöksi ja uudeksi menosäännöksi, jonka Pankkivaltuusmiehet, niinkuin jalempänä 17 §:n kohdalla kerrotaan, lähettivät 1909 vuoden valtiopäiville, on esitetty, että kantarahasto olisi oleva 50 miljoonaa markkaa sekä vararahasto lisättävä vähintään kolmannella osalla kunkin vuoden voittovaroista, kunnes tämä rahasto on noussut vähintään 50 miljoonaan markkaan. Suomen Pankin taroitukseen nähden Pankkivaltuusmiehet nytkin katsovat asiakseen huomauttaa tarpeelliseksi lisätä Pankin rahastoja sekä saavat siinä suhteessa esittää, että Pankin voittovaroista vuodelta 1909, jotka ovat 6,369,525 markkaa 56 penniä, suurin mahdollinen määrä, mutta joka tapauksessa vähintään kolmas osa, siirrettäisiin vararahastoon.

Voittovarojen käyttäminen.

Erinäisiä Pankkivaltuusmiesten käsittelemiä asioita.

1 §.

Suomen Pankin ulkomaiset asiainhoitajat. Kirjeessä 13 päivästä tammikuuta 1909 ilmoitti Johtokunta, että pankkilaitos London and County Banking Company, Limited, Lontoossa, jolla on noin 9,750,000 puntaa omia varoja, oli tarjoutunut toimimaan Suomen Pankin kirjeenvaihtajana sanotussa kaupungissa. Tämän johdosta valtuuttivat Pankkivaltuusmiehet 16 päivänä tammikuuta 1909 Johtokunnan ottamaan puheena olevan pankin Suomen Pankin asiamieheksi Lontooseen.

Johtokunnan ilmoituksen mukaan oli myöskin Pankkitoiminimi Berliner Handels-Gesellschaft Berlinissä, jolla on 110 miljoonan saksanmarkkan suuruinen kommandiittipääoma sekä 34 1/2 miljoonan saksanmarkkan suuruinen vararahasto, tarjoutunut toimimaan Suomen Pankin asiamiehenä Berlinissä ja valtuuttivat Pankkivaltuusmiehet 10 päivänä joulukuuta 1909 Johtokunnan ottamaan Berliner Handels-Gesellschaft'in Suomen Pankin asiamieheksi Berliiniin.

2 §.

Pankin vekseli- ja lainausliikettä koskevia määräyksiä. Syyskuun 19 päivänä 1908 annettujen määräysten mukaan oli Pankin lainan-annossa käytettävä seuraavia korkomääriä:
5 1/2 prosenttia diskontatessa puhtaita liikevekseleitä sekä irtisanottuja pankin talletustodistuksia, joiden eräpäivään ei ole kolmea kuukautta pitempi aika;

6 prosenttia diskontatessa samallaisia vekseleitä ja talletustodistuksia, joiden eräpäivään on kolmea kuukautta pitempi aika aina kuuteen kuukauteen asti;

6 1/2 prosenttia diskontatessa muita vekseleitä, huolimatta siitä onko niiden eräpäivään pitempi tai lyhempi aika;

5 1/2 prosenttia myönnettäessä hypoteekkilainoja ja kassakreditivejä, joiden vakuutena on kultaa ja hopeata, ulkomaan rahan määräisiä Suomen valtion ja Suomen hypoteekkiyhdistyksen valtion takuulla varustettuja obligatsioneja sekä ulkomaisten valtioiden antamia taikka valtiotakuulla varustettuja obligatsioneja;

6 prosenttia myönnettäessä hypoteekkilainoja ja kassakreditivejä, joiden vakuutena on muunlaisia obligatsioneja, talletustodistuksia ja kiinnityksiä; sekä

6 1/2 prosenttia myönnettäessä hypoteekkilainoja ja kassakreditivejä osakkeita vastaan.

Kassakreditivien sisäänkirjoitusmaksu laskettiin 1/2 prosentin mukaan vuodelta, mutta kreditivejä ei myönnetty pitemmäksi ajaksi kuin puoleksi vuodeksi. Sen ohessa oli Johtokunta oikeutettu, kuten ennenkin, sattuvissa tapauksissa diskontatessa vekseleitä, joita ei ole pidettävä puhtaina liikevekseleinä, sovelluttamaan puhtaita liikevekseleitä varten voimassa olevia korkomääriä sekä erityisesti laskemaan nämät viimeainitut korkomäärät yksityispankkien vekseleitä rediskontatessa.

Huhtikuun 24 päivänä 1909 alennettiin korot seuraaviin määriin, joita siitä lähtien on Pankin lainan-annossa käytetty:

5 prosenttia diskontatessa puhtaita liikevekseleitä, joilla eräpäivään ei ole kolmea kuukautta pitempi aika;

5 1/2 prosenttia diskontatessa samallaisia vekseleitä, joilla eräpäivään on kolmea kuukautta pitempi aika kuuteen kuukauteen asti, sekä irtisanottuja talletustodistuksia, joilla eräpäivään ei ole kolmea kuukautta pitempi aika;

6 prosenttia diskontatessa muita vekseleitä huolimatta siitä, onko niillä eräpäivään pitempi tai lyhempi aika, sekä talletustodistuksia, joilla eräpäivään on kolmea kuukautta pitempi aika, aina kuuteen kuukauteen asti;

5 prosenttia myönnettäessä hypoteekkilainoja ja kassakreditivejä, joiden vakuutena on kultaa ja hopeata, Suomen valtion ja Suomen hypoteekkiyhdistyksen valtion takuulla varustettuja ulkomaan rahan määräisiä obligatsio-

neja sekä ulkomaisten valtioiden antamia taikka valtiota-kuulla varustettuja obligatsioneja;

5 1/2 prosenttia myönnettäessä hypoteekkilainoja ja kassakreditivejä, joiden vakuutena on muunlaisia obligatsioneja, talletustodistuksia ja kiinnityksiä, sekä

6 prosenttia myönnettäessä hypoteekkilainoja ja kassakreditivejä osakkeita vastaan.

Määräykset kassakreditivien sisäänkirjoitusmaksusta, kreditivien ajasta ja Johtokunnan oikeudesta sattuvissa tapauksissa diskontatessa vekseleitä, joita ei voida pitää puhtaina liikevekseleinä, sovelluttaa puhtaita liikevekseleitä varten voimassa olevia korkomääriä sekä erityisesti laskea nämät korkomäärät yksityispankkien vekseleitä re-diskontatessa ovat pysytetyt samanlaisina kuin olivat vuo-den alussa.

3 §.

Toimenpiteitä, jotka koskevat yksityisten sitoumuksia Pankille. Anomuksia, jotka koskevat vapautusta maksuvelvolisuudesta, ei ole ollut useampia kuin yksi, joka käsiteltiin 24 päivänä huhtikuuta.

Pankin Johtokunnan esityksestä ovat Pankkivaltuusmiehet joulukuun 29 päivänä 1909 päättäneet, että erinäiset Pankin saatavat, määrältään yhteensä 10,228 markkaa 21 penniä, olivat siirrettävät epävarmoinhin saataviin. Tämän ohessa Valtuusmiehet ovat suostuneet siihen, että aikaisemmin epävarmoinhin siirrettyjä saatavia, yhteensä 366,499 markkaa 86 penniä, tileistä kokonaan poistetaan.

4 §.

Pankin hallinnon tarkastus. Suomen Pankin ohjesäännössä määrätyn tarkastuksen vuodelta 1908 ovat Eduskunnan valitsemat tilintarkastajat toimittaneet maaliskuu- ja huhtikuussa 1909. Tarkastajain puoltosanan mukaisesti ja Pankin ohjesäännön tätä koskevien säännösten nojalla ovat Pankkivaltuusmiehet Eduskunnan puolesta 7 päivänä huhtikuuta 1909 myöntäneet Johtokunnalle vastuunvapauden Pankin hallinnosta vuodelta 1908.

5 §.

Joka kuukausi ovat Pankkivaltuusmiehet Pankin kirjojen ja tililaskujen sekä haarakonttoreista tulleiden ilmoitusten nojalla toimittaneet sellaisen Pankin liikkeen ja lainauksen tarkastuksen, kuin Valtuusmiehille annetun johtosäännön 2 §:ssä mainitaan. Myöskin ovat Pankkivaltuusmiehet joka kuukausi tarkastaneet Pankin Johtokunnan lähinnä edellisen kuukauden pohjapöytäkirjat.

Pankin lainausliikkeen tarkastus.

6 §.

Pankin ohjesäännön 40 §:n määräyksen mukaisesti ovat Pankkivaltuusmiehet toimittaneet pääkonttorin kassaholvien ja kaikkien rahastojen sekä laina- ja vakuuskirjain ynnä talletusten katsastuksen, joka on tapahtunut 7, 9, 10 ja 15 päivänä syyskuuta sekä 12 ja 13 päivänä loka-kuuta. Sanotussa katsastuksessa saadut tulokset, jotka on annettu Johtokunnan tiedoksi, ovat olleet Pankin kirjain mukaiset.

Katsastukset:
a) pääkonttorissa.

Mitä Pankin haarakonttoreihin tulee ovat Pankkivaltuusmiehet antaessaan määräykset valitsemillensa diskontokomiteain jäsenille myöskin kehottaneet heitä kerran kuukaudessa mielensä mukaan kulloinkin erikseen määrättävinä aikoina toimittamaan säädetyt katsastukset konttoreissa.

b) maaseutu-konttoreissa.

Sitäpaitsi ovat tarkastuksia toimittaneet:

Jyväskylän konttorissa 27—28 päivänä helmikuuta v. t. Pankinjohtaja Basilier;

Turun konttorissa 17—19 päivänä maaliskuuta v. t. Pankinjohtaja Basilier;

Pietarin konttorissa 15 päivänä huhtikuuta Pankin Johtokunnan puheenjohtaja von Collan;

Mikkelin konttorissa 3—4 päivänä toukokuuta v. t. Pankinjohtaja Basilier;

Nikolainkaupungin konttorissa 17—18 päivänä touko-kuuta v. t. Pankinjohtaja Basilier;

Oulun konttorissa 21—22 päivänä toukokuuta v. t. Pankinjohtaja Basilier;

Porin konttorissa 24 päivänä toukokuuta Pankinjohtaja Järnefelt;

Tampereen konttorissa 25—26 päivänä toukokuuta Pankinjohtaja Järnefelt;

Wiipurin konttorissa 11—14 päivänä lokakuuta v. t. Pankinjohtaja Basilier;

Sortavalan konttorissa 15—16 päivänä lokakuuta v. t. Pankinjohtaja Basilier;

Joensuun konttorissa 17—19 päivänä lokakuuta v. t. Pankinjohtaja Basilier;

Kuopion konttorissa 12—14 päivänä joulukuuta v. t. Pankinjohtaja Basilier;

Mikkelin konttorissa 15—16 päivänä joulukuuta v. t. Pankinjohtaja Basilier;

Kotkan konttorissa 17 päivänä joulukuuta v. t. Pankinjohtaja Basilier ja

Hämeenlinnan konttorissa 20 päivänä joulukuuta Pankin Johtokunnan puheenjohtaja von Collan.

c) Pietarin konttorissa. Pietarin konttorin katsastusmiehinä ovat toimineet Suomen passiviraston päällikkö, Todellinen Valtioneuvos, Vapaaherra Th. Bruun ja hänen varamiehenään saman viraston oikeudenkäyntiapulainen Kollegineuvos H. J. Helenius.

7 §.

Kuluneiden setelien polttaminen.

Sikäli kuin kuluneita seteleitä on pääkonttoriin saapunut ja suurempi määrä niitä kerääntynyt, ovat Pankkivaltuusmiehet sitä varten kutsutuilla henkilöillä lasketutaneet sellaiset setelit, jotka sitten on poltettu Pankin talousrakennuksessa olevassa uunissa. Tietoja poltetuista seteleistä on Pankkivaltuusmiesten pöytäkirjoissa helmikuun 8, 10, 12 ja 15, toukokuun 17, 19 ja 22, syyskuun 6, 8, 11, 14 ja 17 sekä joulukuun 10, 14, 16, 21, 23 ja 28 päiviltä 1909.

8 §.

Pankin uudet setelit.

Sittenkuin Arkkitehti E. Saarinen, jolle Suomen Pankin viranomaiset olivat antaneet toimeksi laatia luonnoksen Pankin uusia 1,000 markan seteleitä varten, oli valmistanut piirustuksen, joka Pankin viranomaisten mielestä oli tarkoitustaan vastaava ja ulkoasultaan miellyttävä, pyysivät Pankkivaltuusmiehet alamaisessa kirjeessä 16 päivältä tammikuuta 1909 sellaisen tekstin, ulkoasun ja muodon vahvistettavaksi Suomen Pankin 1,000 mar-

kan seteleille, kuin edellämainittu piirustus siihen kuuluvine selityksineen osoitti. Tähän Pankkivaltuusmiesten pyyntöön suostui Keisarillinen Suomen Senaatti 26 päivänä tammikuuta 1909.

Pankin Johtokunnan yksissä neuvoin Valtuusmiesten kanssa antamien ohjeiden mukaan laati Arkkitehti E. Saarinen tämän jälkeen piirustukset myöskin 5, 10, 20, 50, 100 ja 500 markan seteleitä varten, minkä jälkeen Senaatti Pankkivaltuusmiesten esitysten johdosta vahvisti uuden tekstin, ulkoasun ja muodon näitäkin setelilajeja varten, laadittujen piirustusten ja niitä seuranneiden selitelmän mukaisesti, 7 päivänä toukokuuta 1909 viiden markan seteleille ja 19 päivänä seuraavaa lokakuuta 10, 20, 50, 100 ja 500 markan seteleille.

Senaatin päätökset näistä asioista ovat julkaistut Asetuskokoelmassa.

9 §.

Suomen Eduskunnan kirjelmässä 16 päivältä marraskuuta 1909 ilmoitettiin Pankkivaltuusmiehille, että Suomen Pankin käyttämättömät voittovarot edelliseltä vuodelta, 7,679,691 markkaa 62 penniä, olivat Pankin vararahaan siirrettävät, jonka päätöksen Pankkivaltuusmiehet ilmoittivat Pankin Johtokunnalle tiedoksi ja noudattavaksi.

10 §.

Koska Pankin Wiipurin kaupungissa omistamassa Pankin kiintalossa oli toimitettu erinäisiä tarpeellisiksi havaittuja korjaustöitä, joista oli suoritettu yhteensä 3,771 markkaa 88 penniä, antoivat Pankkivaltuusmiehet, Johtokunnan esityksensä mukaisesti, 16 päivänä tammikuuta 1909 suostumuk-
Pankin kiinteistöjä ja konttorihuoneustoja koskevia toimenpiteitä.

a) Wiipurin konttori.

Sittenkuin Johtokunta oli kirjeessä 24 päivältä toukokuuta 1909 anonut, että Pankin Wiipurin kaupungissa omistaman talon vanhan kivirakennuksen yläkerran kuntoonpanemiseksi sekä likaviemärin hankkimista varten erääseen alakerran myymälähuoneustoon Pankin varoista myönnettäisiin 3,200 markkaa, suostuivat Pankkivaltuusmiehet sanottuun esitykseen 8 päivänä kesäkuuta 1909.

Kirjeessä 30 päivältä lokakuuta 1909 ilmoitti Johtokunta, että Pankin Wiipurissa oleva konttori piakkoin tuli muutettavaksi Pankin omaan valmistumaisillaan olevaan taloon, minkä johdosta konttorin nykyinen huoneusto, joka vuokrasopimuksella 11 päivältä helmikuuta 1898 oli vuokrattu 20 vuodeksi 4,000 markan vuotuista vuokraa vastaan, jäisi Pankille tarpeettomaksi. Koska kumminkin nykyisen huoneuston vuokraaminen Pankin lukuun vaatisi suuria korjauskustannuksia ja talon omistaja, Varatuomari J. A. Thesleff, oli suostunut 15,200 markan korvausta vastaan purkamaan edellämainitun vuokrasopimuksen, piti Johtokunta vuokrasopimuksen purkamisen Pankille edullisempänä ja pyysi saada Pankin varoista suorittaa Varatuomari Thesleffille hänen vaatimansa 15,200 markkaa edellämainitun vuokrasopimuksen purkamisesta, luettuna 1 päivästä kesäkuuta 1910. Tähän esitykseen suostuivat Pankkivaltuusmiehet 6 päivänä marraskuuta 1909.

b) Kotkan konttori.

Sittenkuin Professori G. Nyström oli laatinut piirustukset Pankin Kotkan kaupungissa omistamalle tontille tehtävää uudisrakennusta varten, myönsivät Pankkivaltuusmiehet, Johtokunnan esityksen mukaan, 24 päivänä huhtikuuta 1909 tarkoitusta varten käytettäväksi korkeintaan 200,000 markkaa.

c) Jyväskylän konttori.

Maaliskuun 29 päivänä 1909 päivätyssä kirjeessä ilmoitti Johtokunta, että Jyväskylän kaupungin viranomaiset nyt olivat suostuneet vuokraamaan Pankille sen konttorin nykyisen huoneuston Jyväskylän kaupungintalossa edelleen viideksi vuodeksi, luettuna 1 päivästä kesäkuuta 1910, kolmen tuhannen markan suuruista vuosivuokraa vastaan, joka on 500 markkaa suurempi samasta huoneustosta tähän saakka maksettua vuokraa, vaan 500 markkaa pienempi kaupunginviranomaisten aluksi vuokrasopimuksen uudistamisesta keskusteltaessa vaatimaa määrää. Koska vuokrasopimuksen uudistaminen näillä Johtokunnan jo aikaisemmin tarjoamilla ehdoilla Johtokunnan mielestä näytti Pankille edullisemmalta kuin Pankin Jyväskylässä omistaman tontin rakennuttaminen nyt jo, pyysi Johtokunta oikeutusta asianomaisten kanssa tehdä uuden vuokrasopimuksen edellämainituilla ehdoilla. Pankkivaltuusmiehet suostuivat sanottuun ehdotukseen 1 päivänä huhtikuuta 1909.

Kirjeessä 24 päivältä huhtikuuta 1909 anoi Johtokunta oikeutta käyttää neljäntuhannen markan suuruisen

määrärahan erinäisiä korjaustöitä varten Pankin Jyväskylässä omistamassa talossa Rakennusmestari A. E. Henriksonin laatimain piirustusten ja kustannusarvion mukaan, mihin esitykseen Pankkivaltuusmiehet 24 päivänä huhtikuuta 1909 suostuivat. Koska tämä määräraha myöhemmin havaittiin riittämättömäksi, myönsivät Pankkivaltuusmiehet 16 päivänä joulukuuta tarkoitusta varten lisäksi 3,162 markkaa 37 penniä.

Sittenkuin suomalaisen P. Marian seurakunnan Kirkkoneuvosto Pietarissa kontrahdilla 16 päivältä syyskuuta 1904 oli vuokrannut Suomen Pankin Pietarin konttorille huoneuston kymmeneksi vuodeksi, lukien 1 päivästä elokuuta 1904, tuhannen kahdeksansadan ruplan vuosivuokrasta, oikeudella kumminkin viiden vuoden kuluttua harkinnan mukaan korottaa vuokraa 500 ruplalla, oli Kirkkoneuvosto, Suomen Pankin Johtokunnan kirjelmän mukaan 8 päivältä kesäkuuta 1909, korottanut vuokran sanotulla määrällä lukien 1 päivästä elokuuta 1909.

d) Pietarin konttori.

11 §.

Pankin Wiipurissa olevan konttorin vartioimista varten on Keisarillinen Senaatti 25 päivänä tammikuuta 1909 Pankkivaltuusmiesten esityksestä edelleenkin myöntänyt tarvittavan määrärahan valtiovaroista.

Wiipurin konttorin vartioiminen.

12 §.

Koska se 75,000 markan suuruinen rahamäärä, joka annettuna määräyksen mukaan Pankin Kotkan konttorin kassanhoitajalla enintään sai olla käsikassana, lisäantotyneen vaihto- ja diskontoliikkeen vuoksi oli havaittu riittämättömäksi, vahvistivat Pankkivaltuusmiehet Johtokunnan esityksestä 8 päivänä kesäkuuta 1909 sanotun käsikassan korkeimman määrän 100,000 markaksi.

Kotkan konttorin kassanhoitajan käsikassa.

13 §.

Vuosirahasääntöön pantua määrärahaa virkaloman hankkimiseksi virka- ja palvelusmiehille on vuonna 1909 käytetty 18,148 markkaa 36 penniä. Pankkivaltuusmiehen päätös virkalomaa varten säädetyn määrärahan käyttämisestä on merkitty toukokuun 15 päivänä tehtyyn pöytäkirjaan.

Erinäisiä määrärahoja. a) Määräraha virkalomaa varten.

b) Eläkkeitä. Pankin Turun konttorin vahtimestarille K. G. Lindholmille, joka pyynnöstä oli saanut eron toimestaan lukien 1 päivästä lokakuuta 1909, ovat Pankkivaltuusmiehet 25 päivänä syyskuuta sanottuna vuonna myöntäneet vuotuisen 1,000 markan suuruisen elinkautisen eläkkeen, mikä vastaa Lindholmin nauttimaa vakinaista palkkaa.

c) Satunnaisten palkkioitten määräraha. Pietarin konttorin molemmille rahanlukijoille, vahtimestarille ja vahtimestarinapulaiselle on annettu satunnaisten palkkioitten määräraha. kiöt pääsiäiseksi ja uudeksi vuodeksi, yhteensä 405 ruplaa.

d) Tarverahat. Johtokunnan ilmoitettua, että Porin ja Sortavalan konttoreja varten vuodeksi 1909 määrätty tarverahat kasvaneen liikkeen johdosta eivät tulisi riittämään tarkoitukseensa, vaan että tehtyjen laskujen mukaan Porin konttori oli pakotettu käyttämään korkeintaan 500 markkaa ja Sortavalan konttori noin 310 markkaa mainittujen määrärahaan lisäksi, ovat Pankkivaltuusmiehet 10 päivänä joulukuuta 1909 myöntäneet tarkoitusta varten edellämaitut määrät.

Pankille 5 päivänä maaliskuuta 1906 vahvistettuun vuosirahasääntöön liitetyn 8:n muistutuksen mukaan ovat Pankkivaltuusmiehet Johtokunnan esityksestä 14 päivänä joulukuuta 1909 myöntäneet seuraavat määrät tarverahoja Pankin haarakonttorien käytettäväksi vuonna 1910, nimittäin: Turun, Porin, Nikolainkaupungin ja Oulun konttoreille kullekin 1,200 markkaa, Kuopion konttorille 1,300 markkaa, Joensuun, Sortavalan, Mikkelin, Hämeenlinnan, Jyväskylän ja Kotkan konttorille kullekin 1,000 markkaa, Wiipurin konttorille 3,200 markkaa, Tampereen konttorille 1,800 markkaa sekä Pietarin konttorille 2,500 markkaa.

14 §.

Pankin komisariuksen virat. Virkavapautta osaksi kivulaisuuden ja osaksi yksityisten asiain tähden ovat vuonna 1909 nauttineet allamainittujen konttorien hoitajat, nimittäin:

Kuopion konttorin hoitaja O. Wallenius 4 päivästä toukokuuta saman kuun 18 päivään sekä 7 päivästä kesäkuuta saman kuun 18 päivään;

Pietarin konttorin v. t. hoitaja O. Lindberg 5 päivästä kesäkuuta saman kuun 16 päivään, 16 päivästä heinäkuuta sanotun kuun loppuun ja 19 päivästä lokakuuta 18 päivään joulukuuta;

Nikolainkaupungin konttorin hoitaja V. Gadding elo-

kuun ajan sekä 29 päivästä marraskuuta 5 päivään joulukuuta;

Porin konttorin hoitaja E. Broms elokuun ajan;

Hämeenlinnan konttorin hoitaja B. E. Sundgren 25 päivästä elokuuta 1 päivään syyskuuta;

Mikkelin konttorin v. t. hoitaja K. G. Åkesson 16 päivästä elokuuta 1 päivään syyskuuta;

Sortavalan konttorin hoitaja W. Stenius 18 päivästä lokakuuta 2 päivään marraskuuta; sekä

Turun konttorin hoitaja W. Wegelius 29 päivästä lokakuuta 29 päivään joulukuuta.

Edellämaittujen virkalomien aikana ovat Pankkivaltuusmiesten määräysten mukaan pankinkomisariuksen virkoja tavallisesti hoitaneet asianomaisten konttorien kasanhoitajat.

Muutoin on kesälomaa myönnetty konttorinhoitajille kullekin yhden kuukauden aika, jonka ohessa Johtokunta on mainituille hoitajille hakemuksesta myöntänyt lyhempää virkavapautta, ei kuitenkaan viikkoa pitemmäksi ajaksi.

15 §.

Sen johdosta että Joensuun konttorin diskontokomitean toinen varsinainen jäsen Filosofiantohtori, Lehtori Johan Wilhelm Ronimus oli kuollut sekä komitean toinen varajäsen Asemapäällikkö Carl Väinö Aspelund oli muuttanut pois paikkakunnalta, määräsivät Pankkivaltuusmiehet, Johtokunnan esityksen mukaan, 22 päivänä lokakuuta 1909 Lehtori Aaro Markkasen vuoden loppuun olemaan jäsenenä mainitussa diskontokomiteassa.

Diskontokomitean jäseniksi sekä varajäseniksi vuodeksi 1910 valitsivat Pankkivaltuusmiehet 23 päivänä marraskuuta 1909:

Hämeenlinnan konttoriin jäseniksi Insinööri Johan Henrik Holménin ja Kauppias Anders Gustaf Skogsterin sekä varajäseniksi Tehtailija Gustaf Richard Fältmarsin ja Oikeusneuvosmies Gustaf Leonard Idestamin;

Joensuun konttoriin jäseniksi Kauppias Wilhelm Hämäläisen ja Lehtori Aaro Markkasen sekä varajäseniksi Kauppias Johan Pitkon ja Kihlakunnantuomari Karl Gottfrid Krookin;

Jyväskylän konttoriin jäseniksi Hovineuvos Adolf Wilhelm von Zwegbergin ja Toimitusjohtaja Hugo Parviaisen sekä varajäseniksi Varatuomari Hjalmar Hugo

Ossian Hollmeruksen ja Kruununnimismies Anshelm Rönnebergin;

Kotkan konttoriin jäseniksi Kaupunginkamreeri Gösta Nordgrenin ja toisen Kaupunginlääkäriin Viktor Hugo Alfthanin sekä varajäseniksi Tullinhoitaja Robert Fredrik Wilhelm Staudingerin ja Insinööri Johan Albert Collinin;

Kuopion konttoriin jäseniksi Kihlakunnantuomari Frans Oskar Möllerin ja Kunnallisneuvosmies Johan Fredrik Dahlströmin sekä varajäseniksi Lääninrahastonhoitajan, Kollegiasessori Herman Werner Sahlsteinin ja Prokuristi Reino Brunilan;

Mikkelin konttoriin jäseniksi Kauppaneuvos Carl Fredrik Pöndisen ja Liikennetarkastaja August Fredrik Granfeltin sekä varajäseniksi Kapteeni Voldemar Winterin ja Varatuomari Ernst Edvard Rosenqvistin;

Nikolainkaupungin konttoriin jäseniksi Kauppaneuvos Carl Johan Hartmanin ja Pormestari Ivar Wilhelm Hasselblattin sekä varajäseniksi Kauppias Johan Edvard Backmanin ja Varakonsuli Lennart Eliel Backmanin;

Oulun konttoriin jäseniksi Kauppaneuvos Fredrik Adolf Riekin ja Oikeusneuvosmies Torsten Lundbergin sekä varamiehiksi Kunnallisneuvosmies Oskar Gustaf Laurinin ja Kauppias Herman Anderssonin;

Porin konttoriin jäseniksi Kihlakunnantuomari, Laamanni Theodor Leopold Eekin ja Konttoripäällikkö Claes Gotthard von Rehausenin sekä varajäseniksi Kauppias Fritz Arthur Juseliuksen ja Kaupunginkamreeri Johan Leinebergin;

Sortavalan konttoriin jäseniksi entisen Kihlakunnantuomarin Karl Gustaf Bergin ja Kauppias Wilho Sorvalin sekä varajäseniksi Kauppias Ossian Evert Kivisen ja Liikemies Alexander Johan Nissinin;

Tampereen konttoriin jäseniksi Kunnallisneuvos Carl Wilhelm Åkerlundin ja Tehtailija Oskar Björkellin sekä varajäseniksi Tehtailija Fabian Klingendahlin ja Varatuomari Walter Björkstenin;

Turun konttoriin jäseniksi Kunnallisneuvos Hans Gustaf Hoffstedtin ja Kunnallisneuvosmies Ernst Petter Johan Thomén sekä varajäseniksi Kauppias Evert Wilhelm Nylundin ja Kapteeni, Vapaaherra Rolf Maximilian Carpelanin;

Wiipurin konttoriin jäseniksi Hovioikeudenneuvos Egid William Elfvengrenin ja Konsuliagentti Carl Edvin Ekströmin sekä varajäseniksi Kirjakauppias Viktor Hovingin ja Oikeuspormestari Ivar Gerhard Alopæuksen.

Valtiopäiväjärjestyksen 74 §:n 2:ssa momentissa olevan määräyksen johdosta toimitettiin 19 päivänä helmikuuta 1909 arpominen siitä, ketkä Pankkivaltuusmiehet olivat vuorossa sanottuna vuonna eroamaan, jolloin joutuvat eroamisvuoroon niistä kolmesta valtuusmiehestä, joiden tulee olla osallisina kaikissa käsiteltävänä olevissa asioissa, Prokuristi Heikki Lindroos, sekä niistä kolmesta valtuusmiehestä, joiden tulee olla osallisina kaikkien valtuusmiesten yhteisesti ratkaistavissa asioissa, Toimitusjohtaja Wilhelm Alexander Lavonius.

Marraskuun 1 päivänä 1909 toimitetussa Suomen Pankin pankkivaltuusmiesten ja tilintarkastajain ynnä heidän varamiestensä vaalissa tulivat valituiksi:

Pankkivaltuusmieheksi olemaan osallisena kaikissa valtuusmiesten käsiteltävinä olevissa asioissa Sanomalehdentoimittaja Yrjö Elias Sirola;

Pankkivaltuusmieheksi olemaan osallisena niiden asiain käsittelyssä, jotka ovat kaikkien pankkivaltuusmiesten yhteisesti ratkaistavat, Sanomalehdentoimittaja, Filosofiantohtori Ernst Fredrik Nevanlinna;

Pankkivaltuusmiesten varamiehiksi: ensimmäiseksi varamiehiksi Esittelijäsihteeri Akseli August Listo, toiseksi varamiehiksi lainvalmistelukunnan vanhempi jäsen, Hovioikeudenasessori ja Lakitiedetten Tohtori George Fredrik Granfelt, kolmanneksi varamiehiksi Lääkintöneuvos Gustaf Rudolf Idman, neljänneksi varamiehiksi vakuutus-tarkastaja, Filosofianmaisteri Gustaf Onni Immanuel Hallstén, viidenneksi varamiehiksi lyseon lehtori, Filosofiantohtori Hugo Magnus Johannes Relander ja kuudenneksi varamiehiksi Kauppias Juho Santaholma;

Pankin tilintarkastajiksi: Kauppaoppilaitosten tarkastaja, Professori Ernst Jakob Waldemar Bonsdorff, Sanomalehdentoimittaja Wäinö Alfred Tanner, Lakitiedetten kandidaatti Jonas Castrén ja Maanviljelysneuvos Karl Wilhelm Bruncrona; sekä

tilintarkastajain varamiehiksi: ensimmäiseksi Suomen liikemiesten kauppaopiston johtaja Filosofianmaisteri Kyösti Nestor Järvinen, toiseksi Filosofianmaisteri Paavo Korpi-saari, kolmanneksi Filosofiantohtori Arvid Neovius ja neljänneksi Sanomalehdentoimittaja Eero Erkkö.

Kerrotun vaalin tapahduttua kokoontuivat Pankkivaltuusmiehet 6 päivänä marraskuuta 1909, jolloin valittiin

Pankkivaltuusmiesten virantoi-mitus.

puheenjohtajaksi Vapaaherra E. G. Palmén sekä varapuheenjohtajaksi Professori K. J. Ståhlberg.

Tilapäisten esteiden sattuessa ovat varamiehinä toimineet Herrat Listo, Granfelt, Hallstén ja Relander.

17 §.

Kysymys Suomen Pankin ohjesääntönsä tarkastuksesta. Valtiopäivillä 1907 oli Suomen Pankille tehty uuden ohje- ja vuosirahasäännön ehdotus Pankkivaliokunnan ja Eduskunnan tarkastettavana, ja hyväksyttiin silloin muutamat vuosirahasäännön muutokset, samalla kuin Eduskunta 2 päivänä marraskuuta 1907 päivätyssä kirjelmässä antoi Pankkivaltuusmiesten toimeksi ottaa muut ehdotukset uuden tarkastuksen alaisiksi. Tämän johdosta Pankkivaltuusmiehet antoivat Pankin Johtokunnan valmista puheena olevaa asiaa, minkä jälkeen Johtokunta neuvoteltuaan sen yksityiskohdista Pankkivaltuusmiesten kanssa lähetti Valtuusmiehille ehdotuksen ohje- ja vuosirahasäännöksi perusteluineen.

Tarkastettuansa mainitun ehdotuksen, lähettivät Pankkivaltuusmiehet sen kirjeen mukana 2 päivältä syyskuuta 1909 Pankkivaliokunnalle puoltaen ehdotuksen hyväksymistä erällä vuosirahasääntöön tehdyllä lisäyksellä. Tämän ehdotuksen on Eduskunta, sitä säädetyssä järjestyksessä käsiteltyänsä, 16 päivänä marraskuuta 1909 hylännyt ja samalla päättänyt kehottaa Pankkivaltuusmiehiä ottamaan uudestaan harkittavakseen muutosten tarpeellisuutta Suomen Pankin ohje- ja vuosirahasääntöön ja aikanaan antamaan Eduskunnalle ehdotuksen asiasta.

18 §.

Lausuntovaltiotakauksen myöntämisestä erälle osakeyhtiölle. Sittenkuin Suomen kaupunki- ja maalaiskuntien Keskuslainakassan Osakeyhtiö — Centrallänekassan för Finlands stads- och landskommuners Aktiebolag'in hallitus Keisarilliseen Senaattiin annetussa hakemuskirjassa oli pyytänyt valtiotakauksen hankkimista osakeyhtiön ulkomailla ottamista lainoista enintään 20 miljoonan Suomen markan määrään asti sekä samalla anonut että, jos yhtiön harjoittamaa pankkiliikettä koskevan armollisen asetuksen 18 § nykyisessä muodossaan estäisi takauksen myöntämistä, ryhdyttäisiin toimenpiteisiin sellaisen muutoksen aikaan-

saamiseksi tähän pykälään, että takauksen myöntäminen kävisi mahdolliseksi, pyysi Senaatin Valtiovaraintoimituskunta kirjjeessä 11 päivältä lokakuuta 1909, että Pankkivaltuusmiehet antaisivat lausuntonsa ehdotetusta muutoksesta mainittuun armolliseen asetukseen.

Tämän johdosta Pankkivaltuusmiehet, Valtiovaraintoimituskunnalle lähettämässään kirjelmässä 22 päivältä lokakuuta 1909, ilmoittivat mielipiteenään ettei mainittu lainkohta salli, että pankille tahi muulle laitokselle, joka toiminnassaan on yhtiön harjoittamaa pankkiliikettä koskevan asetuksen määräysten alainen, myönnetään valtiontakausta sen antamista obligatsioneista. Pankkivaltuusmiehet pitivät kuitenkin suotavana että 10 päivänä toukokuuta 1886 annetun yhtiön harjoittamaa pankkiliikettä koskevan asetuksen 18 §:ään saataisiin sellainen lisäys, että laki ei estäisi antamasta valtiontakausta obligatsioonilainoista pankkilain alaisille laitoksille, jotka tarkoittavat julkisten yhdyskuntain luotontarpeen tyydyttämistä.

Helsingissä 22 päivänä helmikuuta 1910.

E. G. Palmén.

K. J. Ståhlberg.

Yrjö E. Sirola.

H. G. Paloheimo.

Gösta Björkenheim. E. Nevanlinna.

G. E. Winter.